Egymásra utalva

Írta: Hecser László
2011. július 17. vasárnap, 12:19 - Módosítás: 2011. július 17. vasárnap, 13:27

Az 1989. decemberi eseményeket követő népszámláláskor, 1992-ben Székelyszáldoboson még alig kilencen vallották magukat cigánynak (akkor még ez is hivatalos kifejezés volt.) Tíz esztendő múlva viszont hatszázan, de sajnos ez sem tükrözte hitelesen a valóságot; sokan magyarként vagy románként határozták meg identitásukat. Ma közel 1300-ra lehet becsülni számukat, de pontos képet még az év végén sorra kerülő hivatalos felmérés sem adhat. Zömükre nem lehet panasz, igyekeznek beilleszkedni, ha kerül munka, elvállalják, viszont akadnak olyanok is, akik inkább más hátán élnének meg. A székelyszáldobosi roma közösségről Kolumbán Sándor alpolgármesterrel beszélgettünk.

– Mennyire ismerhető meg a romák világa, egyáltalán megengedik, hogy egy nem közülük való belelásson? Milyenek a tapasztalatai?

– Úgy hozta a sors, hogy egészen korán megismerhettem őket, s láthattam a legkülönfélébb pillanatokban is. Fiatal koromban, a kilencvenes évek elején néhányukkal elég közeli kapcsolatban álltam. Volt például olyan időszak, hogy ketten is a labdarúgócsapatban szerepeltek, hétről-hétre együtt játszottunk. Aztán más oldalukról ismerhettem meg őket, amikor néhány esztendeig tanárkodtam. Néhányuk kivételesen tehetséges volt, s a tanulásban sem maradtak el a magyaroktól. Emlékszem egyikükre, aki csak az órán felszedettekből is rengeteget tanult. Ha felszólítottam, csak a szeme sarkából nézte meg a feladott nem éppen könnyű matematikapéldát, majd kiment a táblához, s hibátlanul megoldotta. A másik nagyon jó verseket írt. Sajnos, mindketten elkallódtak, nem volt, ki támogassa, biztassa őket, hogy tovább tanuljanak. A saját családjuk húzta vissza. A har-madik kapocs köztem és a romák közt a mostani mun-kámból, az alpolgármesterségből adódik. Elég gyakran járok ki ide a sorra dolgaikat intézni, legtöbbjüket név szerint ismerem, még a gyermekek közül is.

– Mennyire homogének, kik alkotják ezt a közösséget?

– Erősek a rokoni kötelékek, akár azt is mondhatnám, óriási családban élnek, de megkülönbözteti őket, hogy ki mivel foglalkozik, miként próbál megélni. Akik külföldön dolgoznak, itthon jobban próbálnak megélni, szebb, díszesebb lakást akarnak építeni. Aztán vannak az itthon munkát vállalók és a gazdálkodók. Ők is igyekeznek beilleszkedni, emiatt kicsit el is határolódnak azoktól, akik segélyből vagy éppen mezei fosztogatásból élnek. - *Milyen munkát találhat egy tanulatlan roma Székelyszáldoboson?*

– Többen dolgoznak az erdészetnél vagy a csemetekertnél. Akinek jó lova van, az például fuvarozást, rönkvontatást vállal. Néhányan termőt bérelnek, vagy részesként művelik a földet, szezonmunkaként pedig jól jövedelmez a gombaszedés. Míg tavaly alig 3–4 lejt adtak a rókagomba kilójáért, idén már a felvásárlók egymással versenyeznek, és a tizenöt lejt is megadják.Még bihari rendszámtáblájú autót is láttam a kapujuk előtt! Ha egy család elmegy egy napot gombászni, akár tíz kilót is begyűjthet, az pedig már elég jelentős bevételhez juttatja őket.

– Milyen az együttélés a magyarok és a cigányok közt?

– Ha tetszik, ha nem, ha kimondjuk, ha nem, de egymásra vagyunk utalva, ezért jelentősebb konfliktus nincs, próbál mindenki békességben élni. Akkor van gond, ha nyáron és ősszel megszaporodnak a terménylopások. Néhányukról jól tudjuk, abból élnek meg, hogy rossz gebéjükkel és gyermekeikkel naphosszat szekereznek, s amikor úgy érzik, nem látja őket senki, percek alatt jelentős mennyiségű terményt visznek el, de nincs nagyon mit tenni ellenük. Ezek télire sem tesznek félre semmit, így egész évben baj van velük. Ők azok, akik Barótra járnak kéregetni és kukázni. Min-dennek ellenére állítom, nagyobb összetűzésre, mint néhány éve Köpecen vagy nemrég Alsó-rákoson történt, nem kerülhet sor.

– Ez az egymásrautaltság mennyire kézzelfogható, miben nyilvánul meg?

– Említettem, hogy többen is vállalnak napszámosmunkát, vagy részesként művelik a földet. Erre azért van szükség, mert a magyar lakosság jó része meglehetősen idős, szükségük van a segítségre, márpedig magyar nem vállal napszámot. A cigányoknak viszont megfelel, hiszen kapnak egy kiadós ebédet, s melléje még negyven lejt. Aztán az sem mindegy, hogy sokan járják külföldet, a pénzt hazahozzák, és itt költik el. Míg az elmúlt időszakban Olaszteleken két élelmiszerbolt is bezárt, addig Székely-szál-doboson kilenc él és virul! Munkahelyeket és megélhetést hoz tehát a magyar közösségnek, hiszen mindössze egy üzlet van cigány kézben. Jól tudják a baróti kereskedők is, mennyi pénzük van, hiszen a ház építéséhez valót mind onnan veszik meg. Szinte kivétel nélkül mind téglaházakban laknak, aki még mindig faházban él, annak igencsak elesettnek kell lennie. A romák fontosak az oktatás miatt is. Községi szinten hetvenkét tanerő dolgozik, ennek közel fele Száldoboson. Miért? Mert itt nagy a gyermekáldás. Az elemiben még párhuzamos osztályok vannak, majd ötödiktől a lemorzsolódások miatt, ha csak egy-egy marad, de így is szükség van tanárokra. Ha bevezetik a sokat emlegetett fejkvótarendszert, a cigány gyermekek nagy száma miatt a magyar gyermekek is nyerni fognak, hiszen ők azok, akik rendszerint tovább tanulnak, a javuló képzési körülményeknek ők lesznek a fő haszonélvezői.

(Forrás: 3szek.ro/romaszombat)